

Література:

1. Наказ «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» №237 від 8 жовтня 1999 р.
2. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник/ Машлій Г.Б, Шведа Н.М. – Тернопіль: ТНТУ, 2013. – 130 с.
3. Лищенко О.Г. Аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємством / О.Г. Лищенко, Г.М. Бескоста //Фінанси України. – 2009. - № 5. – С. 20-24.

УДК 336.2+338.2

І.В. Дербіж, Х.І. Караман

Львівський національний університет імені Івана Франка

**ПОДАТКОВЕ НАВАНТАЖЕННЯ ЯК КРИТЕРІЙ
ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ**

I.V. Derbizh, K.I. Karaman

**TAX BURDEN AS A CRITERION OF EFFICIENCY OF TAX
POLICY**

Однією з найбільш важливих форм управління ринковою економікою є створення ефективної податкової політики, бо саме податки є основним джерелом доходів держави і виступають важливим економічним інструментом стимулювання та регулювання виробництва, забезпечення соціальних гарантій, стимулюють ділову активність.

Формуючи свою податкову політику держава може сприяти зростанню чи спаду виробництва, створенню робочих місць та умов для розвитку пріоритетних галузей економіки, забезпечення сталого розвитку території [2]. Використовуючи ті чи інші податкові пільги, держава регулює пропорції як у економічній структурі виробництва й обміну, так і у розвитку продуктивних сил.

Податкова політика є основним інструментом створення в Україні стабільної системи оподаткування, завданням якої є забезпечення достатнього обсягу надходжень платежів до бюджетів усіх рівнів, ефективного функціонування економіки держави, справедливого підходу до оподаткування всіх категорій платників податків, а також створення умов для подальшої інтеграції України у світове співтовариство [1, с. 5].

Нині акцент у податковій політиці робиться на фіскальній функції, а її регулююча та стимулююча функції мінімізовані, тому проблема оптимізації податкової політики лишається однією з найактуальніших у процесі функціонування ринкових відносин і забезпечення економічного зростання України. Фіскальний вплив податкової системи на економіку країни можна

оцінити за допомогою показника податкового навантаження, який формується шляхом поєднання показників окремих податків.

Податкове навантаження (тиск) реалізується на таких чотирьох рівнях:

- перший – податковий тиск безпосередньо податкових важелів;
- другий – податковий тиск всієї сукупності податків, зборів і платежів;
- третій – використання механізму пільг платниками, надання пільгових кредитів, дотацій;
- четвертий – використання податкової техніки, при якій посилюється податковий тиск на платника податку [3, с.109-110].

Показник податкового навантаження на макрорівні відображає ефективність податкової політики, тобто кількісно вимірює сукупний вплив податкових платежів на джерела їхньої сплати.

На практиці використовують кілька підходів до оцінювання рівня податкового навантаження, а саме:

- відношення суми податкових надходжень у бюджет до величини сукупних доходів приватного сектору;
- різниця між загальною сумою податкових надходжень і видатками й трансфертами з бюджету на утримання приватного сектору економіки;
- частка податкових бюджетних надходжень у валовому внутрішньому продукті [4, с. 163].

Потрібно враховувати, що надмірне податкове навантаження є негативним чинником державної податкової політики, яке відповідним чином впливає на розвиток національної економіки, стримує ділову активність суб'єктів господарювання, уповільнює зростання валового внутрішнього продукту та є однією з причин виникнення таких кризових явищ у суспільстві, як соціальна напруженість та загальне зубожіння населення.

Діюча система оподаткування в Україні “загнала у тінь” майже всю економіку, а обсяги тіньового сектору і масштаби ухилення від сплати податків набули загрозливого характеру. Окрім того, тіньовий сектор вітчизняної економіки, крім нелегальних, охоплює і легальні види діяльності, доходи від яких виводяться з-під оподаткування, а утворюються, наприклад, за рахунок оплати зайвих обсягів робіт, завищення вартості використаних матеріалів та їх кількості.

Надмірний рівень оподаткування негативно впливає і на інвестиційний клімат України. Воно пригнічує процеси економічного відтворення, а підприємництво може працювати рентабельно, як правило, лише за умови приховування частини своїх доходів від оподаткування.

Скорочення податкового тиску знизить надходження до бюджетів, але забезпечення рівня надходжень можливо виконати за рахунок розширення кола платників, бази оподаткування, введення податку на нерухомість.

Зниження податкового навантаження є необхідною умовою виходу України з економічної кризи, що приведе до формування цілої низки позитивних зрушень в економічній і податковій сферах. Поступове зниження податкового навантаження на фізичних осіб сприятиме збільшенню заощаджень домогосподарств, підвищенню платоспроможного попиту населення, а отже розвитку виробництва та збільшенню реальних доходів платників податків і, як наслідок, – зростання податкової бази.

Література:

1. Адонін С.В. Поняття державної податкової політики в Україні / С.В. Адонін // Держава та регіони. – 2011. – № 5. – [Серія: Економіка та підприємництво]. – С. 5-9.
2. Бечко П.К. Основи оподаткування: Навчальний посібник. / П.К. Бечко, О.А. Захарчук. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 168 с.
3. Іванов Ю.Б., Єськов О.Л. Сучасне оподаткування: мотиваційний аспект. Монографія. – Х.: ВД “ІНЖЕК”, 2007. – 328 с.
4. Кушнірчук Ю.М. Оптимізація рівня фіскального навантаження з метою економічного забезпечення держави / Ю.М. Кушнірчук // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.11 – С. 161-169.

УДК 338

Ю. М. Колодзій

Львівський національний університет імені Івана Франка

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Y.M. Kolodziy

PROBLEMS AND PROSPECTS OF UKRAINE STOCK MARKET

Фондовий ринок є невід’ємною частиною економічної системи будь-якої країни, а його формування – важливий елемент ринкової економіки. Щодо фондового ринку в Україні: формально він є ровесником незалежної держави, але так не набрав необхідних оборотів функціонування. Процес його інституційного становлення, набуття необхідних якісних параметрів все ще триває.

Науковці переглядають проблеми розвитку вітчизняного фондового ринку, виявляють причини, які перешкоджають цьому розвитку, шукають можливості розширення властивостей фондового ринку на теренах нашої держави, намагаються переорієнтувати цей сектор економіки на вирішення нових необхідних завдань, розробляють методи, спрямовані на усунення перешкод формування високоефективного фондового ринку. З цією метою у 2012 році була створена Національна комісія з цінних паперів та фондового